

Mukəddəs Kitab

Injil 12-kisim

«Kolossiliklərgə»

© Mukəddəs Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyşurqə Kalam Tərijimisi»

Injil 12-qism

«Kolossiliklarga»

(Rosul Pawlus Kolossi xəhridiki jamaətə yazoqan salam məktup)

Kirix söz

Rosul Pawlusning Kolossi xəhridiki jamaətə yollioqan bu məktupi uning Rimdiki zindanda yatqan waqıtta Əfəsustiki jamaətə həm qerindixi Filemonoqə yazoqan məktupliri bilən təng yeziloqan («Kol.» 4:7, 9-10ni «File.» 10, 24, wə «Əf.» 6:21 bilən selixturup okung). Xu qaoqda həmkari boloqan Tikikus zindandiki rosul Pawlusni yoklaxqa Rim xəhriqə baroqan bolsa kerək. Xuning bilən Pawlusning bu hətləni yezip əwixigə pirsət tuquloqan («Əfəsusluqlaroqə»diki «kirix söz»imizni kəring). Pawlus Kolossi xəhriqə berip bəqmioqan, wə u qerindaxlar bilənmu kərixüp bəqmioqanidi. Lekin Kolossidiki jamaəttiki qerindaxlardin Əpafiras Rimda uning yenida idi («Kol.» 4:12, 13). Bu həttin, rosul Pawlusning Hudaning pütkül jamaitigə, hətta u tehi yüz turanə kərixmigen qerindaxlaroqə tolimu kəngül belidioqanliqini kərixwalimiz (1:3-11, 2:1-3). Huda həmmimizni Pawlusqa ohxax xundə kəng bəqirilik qiloqay!

Pawlusning ularoqə eytqan səzligə qarioqanda, jamaət iqidə ezitkuluk qiloquqi birnəqqə adəmlər pəyda boloqan (Pawlus bu həwəni baxqə adəmlərdin anglioqanmu, yəki Hudaning biwasitə bərgən wəhiysi arqilik bilənmu, buni biz bilməymiz). Muxu kixilə: «Bizgə pərixtilər təripidin «Injiloqə artuqə qoxuloqan» aləhidə wəhiylər kəldi», xundəklə «jamaətə aləhidə bərikət yətküzidioqan birnəqqə qoxumqə qəidə-yosunlar bar» degəndək səzlər bilən adəmləni azdurmaqta idi. Pawlusning ularoqə boloqan jawablrini: **«Silər Məsihdə toluxdursilər»** dəp yekünlisək bolidu (3:10) — «Məsihdin artuq» həqnemə əzəldin bolup bəqmioqan wə hərgiz bolmaydu! Uningda Hudaning mukəmməl jəwhiri turidu! Bəxqi qə jəyligənlərnin bəxioqə wəba qixsun!

«Qoxumqə söz»imizdə biz pütin hət toqruluk əməs, bəki bəzi aləhidə qizik nuqta yəki qiyinliqi bar ayətlər üstidə azraq tohtilimiz.

.....

Kolossiliklarga

Rosul Pawlus Kolossi xəhiridiki jamaətkə yazoqan məktup

1¹⁻² Hudaning iradisi bilən Məsih Əysaning rosuli boləqan mənki Pawlustin wə qerindax Timotiydin, Kolossi xəhiridə turuwatqan muqəddəs bəndilərgə, yəni sadik qerindaxlarəqə salam! Huda Atimizdin mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik silərgə boləqay!

³⁻⁴ Biz Məsih Əysaqə baqlioqan etiqadinglar wə barlik muqəddəs bəndilərgə baqlioqan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin keyin, silər üqün dua qiləqinimizda silər üqün ərxlərdə saklaklik ümid tūpəylidin Rəb Əysa Məsihning Huda-Atisioqə üzlüksiz rəhmət eytimiz; ⁵ Silər ilgiri bu ümid toqrisida hux həwərdiki həqiqət səzliri arqilik angliqansilər; ⁶ bu hux həwə püt-kül jəhanoqə yetip kelip mewa berip awumakta, xundakla silərgimu yetip kelip, silər uni anglap Hudaning mehir-xəpkətini həqiqədən bilip yətkən birinqi kündin baxlap u silərdimu mewa berip awup barmakta; ⁷ silər hux həwərnə səyümlük ixdiximiz Əpəfrastin əgəngənsilər; u yardimizda Məsihning sadik hizmətqisidur; ⁸ u bizgə silərnəng Rohta boləqan muhəbbitinglarni ayan kildi.

⁹ Bu səwəbtin bizmu buning toqrisida angliqan kündin baxlap silər üqün dua kilip iltija kilixni tohtatmiduk; tilaydiqinimiz xuki, Hudaning iradisi hərtərəplik danalik wə rohij yorutulux bilən silərdə toluk bildürilsun. ¹⁰ Xundak boləqanda silər Rəbgə layik həlalda hərtərəptə Hudani hursən kilip, hərəkəndəqə gūzəl ixlarda mewa bərgəndə, Hudani həqiqiy bilixinglar arqilik əsüp yetiləsilər; ¹¹⁻¹² bizni muqəddəs bəndilərnəng yoruklukta boləqan mirasiqə muyəssər boluxkə layik qiləqan Atioqə təxəkkür eytip, Uning xan-xərəplik kudriti boyiqə hərtərəplik kük bilən hər ixlarda xadlikkə tolup qidamlik wə səwr-takətlik boluxkə küqləndürüləsilər. ¹³ U bizni qarangoqulukning həkümranliqidin azad kilip, səygən Oqlining padixahliqioqə yətkəp koydi; ¹⁴ Uningda hərlik-azadlikkə, yəni gunahlimizdin qəqürümgə muyəssər bolduk... ¹⁵ U

1:1-2 «Huda Atimizdin mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik silərgə boləqay!» — bəzi kona qəqürmilərdə: «Huda Atimiz wə Rəb Əysa Məsihdin mehir-xəpkət silərgə boləqay!» dəp hatiriləngən.

1:1-2 Rim. 1:7; Gal. 1:3; Əf. 1:2; 1Pet. 1:2.

1:3-4 «Biz Məsih Əysaqə baqlioqan etiqadinglar wə barlik muqəddəs bəndilərgə baqlioqan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin keyin... Rəb Əysa Məsihning HudaAtisioqə üzlüksiz rəhmət eytimiz;» — toluk ikki ayətnəng baxkə birhil tərjimisi: «Rəb Məsih Əysaqə baqlioqan etiqadinglar wə barlik muqəddəs bəndilərigə baqlioqan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin keyin, Rəb Əysa Məsihning HudaAtisioqə üzlüksiz rəhmət eytimiz. Bu etiqad wə muhəbbitinglar silər üqün ərxlərdə saklaklik ümidin barlikkə kələn». Əmma bizningqə ümid etiqadın əməs, əksiqə etiqad ümidin kelidu. Bizningqə Pawlus ularning kelidioqan bəhtini kəzləp uning üqün əzi xadlinidu.

1:3-4 Əf. 1:15; Fil. 1:3; 1Tes. 1:2; 2Tes. 1:3.

1:5 1Pet. 1:4.

1:6 Mar. 4:8; Yh. 15:16.

1:7 «silər hux həwərnə səyümlük ixdiximiz Əpəfrastin əgəngənsilər» — «ixdiximiz» grek tilida «(Hudaning) kullukidiki ixdiximiz» dēgən uqumni bildüridu. Əpəfras Kolossidin kələn (4:12-ayətni kəring). U Pawlus wə hizmətdaxlirioqə yərdəm bərgənliki üqün, Pawlus takəllup bilən uning yardimini Kolossidiki jamaətnəng yardimi dəp qaraydu. Bəzi kona qəqürmilərdə: «u silərnəng yardiminglarda Məsihning sadik hizmətqisidur» deyilidu.

1:7 Kol. 4:12; Flm. 23.

1:8 «u bizgə silərnəng rohta boləqan muhəbbitinglarni ayan kildi» — «Roh» muxu yərdə Hudaning Muqəddəs Rohi.

1:9 1Kor. 1:5; Əf. 1:15.

1:10 Yar. 17:1; Yh. 15:16; 1Kor. 7:20; Əf. 4:1; Fil. 1:27; 1Tes. 2:12.

1:13 «U bizni qarangoqulukning həkümranliqidin azad kilip, səygən oqlining padixahliqioqə yətkəp koydi» — «qarangoqulukning həkümranliqi» jin-xəytanlarnəng ilkini kərsitidu.

1:13 Mat. 3:17; 17:5; Əf. 2:4; 1Tes. 2:12; 2Pet. 1:17.

1:14 «Uningda hərlik-azadlikkə, yəni gunahlimizdin qəqürümgə muyəssər bolduk» — «Uningda» muxu yərdə «Məsihdə» dēgənni kərsitidu.

1:14 Ros. 20:28; Əf. 1:7; Ibr. 9:14; 1Pet. 1:19.

bolsa k r nm s Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur;¹⁶ q nki Uningda barlik m wjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, k r nidoqan bolsun, k r nm s bolsun, m yli t ht l r, hojayinlar, h k mranliklar, h k kdarlar bolsun, barlik h mm  Uning təripidin w  Uning  q n yaratiloqandur.

¹⁷ U h mmidin burundur, w  h mm  m wjudatlar Uningda bir-birigə ba linip turmakta;¹⁸ U y n  t nning, yəni jamaətning bexidur; u baxlinixtur,  lg nl rdin tunji bolup tirilg qidur; buningdiki m ks t, Uning p tk l m wjudatlar iqid  h r j h ttin  ng  st n orunda turuxi  q ndur.¹⁹ Q nki Huda  zining muk mm l j w irini Uningda turoquzuxka,²⁰ w  Uning arkilik barlik m wjudatlarni  zi bilan  pl xt r xk  layik k rg nidi, y ni, Uning krestt  t k lg n k ni arkilik inaklik elip k lg ndin keyin, — U arkilik m yli zeminda bolsun,  rxl rd  bolsun barlik m wjudatlarni  zi bilan  pl xt r xk  layik k rg nidi;²¹⁻²² w   slid  r zil  m lliringerlar t p ylidin  zig  yat kilinoqan, k ngl nglarda d xm nlik bolqan sil rnimu, U  z  tlik tenid   l m arkilik  zig  pak-m k dd s,  yibsiz w  dao siz h zir kilix  q n  zi bilan  p kilqan.²³ ( g r sil r etikadta ul selinip must h k m turup, hux h w rdiki  midtin neri kilinmisanglar); bu hux h w r pütkül asman astidiki kainatta jakarlanqan; m nki Pawlus Uningo a hizmatqi kilindim...

²⁴  mdi mən silər  q n tartqan japalirim  q n xadlinimən, w  xuningdək Məsihning japalirida k m bolqanlirini  z  tlirimd  Uning teni, yəni jamaət  q n toluklaymən;²⁵ mən jamaət  q n Hudaning s z-kalamio a əməl kilix  q n Uning manga silərni d p tapxuroqan o ojidarlikli boyiqə hizmatqi kilindim;²⁶ bu söz-kalamidiki sir barlik  sirl rdin w  d wrl rdin yoxurun tutuloqan,  mma h zir mükəddəs b ndilirig  axkarilandi;²⁷ q nki Huda ularo a əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərəplik bayliklirini bild r xn  halidi; bu sir bolsa xan-x r pk  elip

1:15 «U bolsa k r nm s Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur» — grek tilida muxu yərdiki «tunji» ad tta «birinqi bolup tuquloqan»ni kərsitidu. S zning tol k mənisi təwəndiki 16-17-ay tt  k r lidu; Məsih: (1) p t n  l m iqid  birinqi orunda turidu; (2) w   l mn ng h mmisidin burun bolqan; (3)  l mg  ohxax «yaritiloqan»  mas, b lki  sli Huda Atisi bilan bill  məwjut bolqan. Bu 16-20-ay tl rning m ksiti Məsihning uluqlukini k rsitix  q ndur.

1:15 Yar. 1:26; 2Kor. 4:4; Fil. 2:6; Ibr. 1:3; Kol. 3:10; Yük. 3:9; W h. 3:14

1:16 Yar. 1:3; Z b. 33:6; Y . 1:3;  f. 3:9; Ibr. 1:2.

1:17 «U h mmidin burundur, w  h mm  m wjudatlar uningda bir-birigə ba linip turmakta» — «U h mmidin burundur» deg n s z w k t təripidin həm uluqluk-m himlik t ripidinmu eytilidu.

1:18 «U y n  t nning, yəni jamaətning bexidur; u baxlinixtur,  lg nl rdin tunji bolup tirilg qidur; buningdiki m ks t, uning pütkül m wjudatlar iqid  hər j h ttin  ng üstün orunda turuxi üqündur» — grek tilida muxu ayəttiki «tunji» 15-ayəttiki «tunji»o a ohxax s zdur; ad tta «birinqi bolup tuquloqan»ni k rsitidu.

1:18 1Kor. 15:20;  f. 1:22; 4:15; 5:23; W h. 1:5.

1:19 «Q nki Huda  zining muk mm l j w irini uningda turoquzuxka, ... 20 w  Uning arkilik ...  zi bilan  pl xt r xk ...» — sez msez t rjim a kilsak: «Q nki (Hudaning) barlik muk mm l j w irini uningda turuxka layik k rg n, (20) w  Uning arkilik ...  zi bilan  pl xt r xk ...».

1:19 Y . 1:14,16; Kol. 2:9.

1:20 «Uning krestt  t k lg n k ni arkilik» — Grek tilida «Uning krestidiki k n arkilik».

1:20 Y x. 9:6; Y . 16:33; Ros. 10:36; Rim. 5:1; 2Kor. 5:18;  f. 2:14; 1Y ha. 4:10.

1:21-22 «...sil rnimu, U  z  tlik tenid   l m arkilik  zig  pak-m k dd s,  yibsiz w  dao siz h zir kilix  q n  zi bilan  p kilqan...» — «Uning  tlik teni» M sihning h k kiy insan i  nlikini t kitlaydu.

1:21-22 Luk  1:75;  f. 1:4; 5:27; 2Tim. 1:9; Tit. 2:12.

1:23 « g r silər etikadta ul selinip must h k m turup, hux h w rdiki  midtin neri kilinmisanglar» — muxu s zl r ad ml rni nijatka erixt r xn ng x rtini  mas, b lki ad ml rd  nijatning məwjut bolqanlikining addiy ispatini kərsitidu.

1:23 Y . 15:6.

1:24 « mdi mən silər  q n tartqan japalirim  q n xadlinimən, w  xuningdək Məsihning japalirida k m bolqanlirini  z  tlirimd  Uning teni, yəni jamaət  q n toluklaymən» — biz bu sirlik bayan üstidə « oxumq  s z»imizdə tohtilimiz.

1:24 Rim. 12:5; 1Kor. 12:27; 2Kor. 7:4;  f. 3:13; 4:12; 5:23; Fil. 2:17; 2Tim. 2:10.

1:25 «mən jamaət  q n Hudaning s z-kalamio a əməl kilix  q n» — yaki «mən s z-kalamini tol k jakarlar  q n» yaki «mən s z-kalamini h mmig  jakarlar  q n». Bizning  Pawlusning kez  tutkini  zining (w  baxkl rning) «Injildiki sir»ni jakarlxi bilan jamaətning sani tol k bolup, jamaət Hudaning tol k w hiyisig  müyəssər bolidu w  bu hux h w rning m ksiti əməlgə axurulidu.

1:25 Rim. 16:25;  f. 1:9; 3:9; 2Tim. 1:10; Tit. 1:3; 1Pet. 1:20.

1:26 Mat. 13:11.

«Kolossiliklarga»

baroquqi ümid bolojan, silərdə turuwatqan Məsihning Özidur.²⁸ Biz uni jakarlaymiz, hər bir adəmnı Məsihdə kamalətkə yətkən halda Huda aldida hazır kiliş üqün barliq danaliq bilən hər bir adəmgə jekiləymiz, hər bir adəmgə təlim berimiz.²⁹ Mən xuningoşa intilip, Uning wujudumda ixligini boyiqə kürəş kiliş japa tartimən; Uning wujudumda ixligini dərwekə tolimu zordur.

2¹ Qünki mändə silər üqün, Laodikiyədikilər üqün, xuningdək didarimni kərmigənlərləning həmmisi üqün nəkədər zor kürəşning boluwatqanliqini silərgə bilgüzməkqimən;² küriximning nixani, həmməylənləning mehir-muhəbbəttə bir-birigə baqilinip, kəlbirləning riqəbtəndürülüxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni qüxinixtə wə toluk bilixtə bolojan ixənq-hatirjəmlikkə erixixi üqündur;³ qünki Uningda danaliqning wə bilimning barliq bayliqliri yoxurunqandur.

⁴ Mening buni deyixim, heqkimning silərni qayil kilarliq siliş-sipayə gəpliri bilən aldimaliqlik üqündur;⁵ qünki gərqə tən jəhatidin silərdin neri bolsammu, roh jəhatidin mən silər bilən billimən, silərləning səptə turuwatqanlaroşa wə Məsihgə baqliqan etikədinglarning qingliqioşa qarap xadlinimən.⁶ Məsih, Rəb Əysani kandaq qobul kiloşan bolsanglar, xu halda Uningda menginglar,⁷ silər təlim berilgəndə Uningda yiltiz tartip, etikədinglar kuruluwatqan halda, etikədtə hatirjəm kilişip, rəhmət eytilər bilən taxkinlap turoquqi bolunglar;⁸ heqkimning Məsih boyiqə bolmioşan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqiliq bilən, insanlardin kəlğan təlimlər, yəni bu dunyadi «asasiy kaidə-qanuniyətlər» boyiqə silərni öz oljisi kiliş azdurmasliki üqün hezi bolunglar;⁹ qünki Uningda, yəni Məsihdə, Hudaning barliq mukəmməl jəwhiri tən xəklidə turidu;¹⁰ wə silər Uningda, yəni barliq heqimdarlarning həm hoqukdarlarning bexi Boloquqida mukəmməl-dursilər;¹¹ silər Uningda adəmnəning kolisiz bolojan sünnət bilən sünnət kilişojansilər; demək, Məsihning sünniti bilən gunahliq ətkə baqlanoşan təndin halas kilişojansilər;¹² Uning

1:27 «qünki Huda ularoşa əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərəplik bayliqlirini bildürüxnı halidi» — «əllər» bolsa «yat əllər», «Yəhudiy əməslər»ni kersitidu.

1:27 2Kor. 2:14; 1Tim. 1:1.

1:29 «Mən xuningoşa intilip, Uning wujudumda ixligini boyiqə kürəş kiliş japa tartimən; Uning wujudumda ixligini dərwekə tolimu zordur» — «kürəş» degənlik grek tilida «agon» deyilidu. «Agon» toşruluk «Filippiyliqlaroşa»diki qoxumqə sez»imizni kərtüğ.

2:1 «xuningdək didarimni kərmigənlərləning həmmisi üqün...» — grek tilida: «xuningdək ətnəng jəhatidə yüzumni kərmigənlərləning həmmisi üqün...». Xühşisizki, rosul jamaəttə roh jəhatidin bir-birimizni tonuximiz mumkin, deməkqi.

2:2 «küriximning nixani, həmməylənləning mehir-muhəbbəttə bir-birigə baqilinip, kəlbirləning riqəbtəndürülüxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni qüxinixtə wə toluk bilixtə bolojan ixənq-hatirjəmlikkə erixixi üqündur» — demisəkmü, bu «kürixim» rohiy jəhattin, dua-tilawatlar bilən hər türlü jənin-xəytanlar bilən qarixilixitki kürəş, əlwəttə.

2:2 Yəx. 53:11; Yəz. 9:22; Yh. 17:3; Fil. 3:8.

2:3 1Kor. 1:24.

2:4 Əf. 5:6; Kol. 2:18.

2:5 1Kor. 5:3; 14:40.

2:7 1Kor. 1:5; Əf. 3:17.

2:8 «heqkimning Məsih boyiqə bolmioşan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqiliq bilən, insanlardin kəlğan təlimlər, yəni bu dunyadi «asasiy kaidə-qanuniyətlər» boyiqə silərni öz oljisi kiliş azdurmasliki üqün hezi bolunglar» — «asasiy kaidə-qanuniyətlər» degən muhim ibarə toşrisida «qoxumqə sez»imizni kərtüğ.

2:8 Rim. 16:17; İbr. 13:9.

2:10 «wə silər Uningda, yəni barliq heqimdarlarning həm hoqukdarlarning bexi Boloquqida mukəmməldursilər» — «silər Uningda ... mukəmməldursilər» degən muhim ibarə toşrisida «qoxumqə sez»imizni kərtüğ. — «barliq heqimdarlar... həm hoqukdarlar...» — həm asmandiki həm zemindiki barliq hoquqqa igə bolojanlar.

2:10 Yh. 1:16.

2:11 «silər uningda adəmnəning kolisiz bolojan sünnət bilən sünnət kilişojansilər; demək, Məsihning sünniti bilən gunahliq ətkə baqlanoşan təndin halas kilişojansilər» — bu ayəttiki sünnət adəmnəning tenidə əməs, bəli roş-qəlbididur, əlwəttə. Demisəkmü, «ətlək tən» degən ibaridə «ət» degən sez İnşildiki alahidə mənəidə ixtilididu, yəni insanıy gunahqa əsir bolojan təbiətni kersitidu.

— «Rimliklaroşa»diki «ət» toşruluk «kirix sez»imizni kərtüğ.

— «Məsihning sünniti» «Məsihning Əzi kilişojan sünnət», yaki «Məsihning əlümi»ni kersitidu. Bu toşruluk «qoxumqə sezimizni»ni kərtüğ.

2:11 Qan. 10:16; Yəz. 4:4; Rim. 2:29; Fil. 3:3.

bilən täng qemüldürüluxtə dəpnə kilinojansilər; silər yənə Uni elümdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydiqanliqioğa ixənq baqlax bilən Uning bilən täng tirilgənsilər..

¹³ Əmdi gərqə itaətsizlikinglar wə ətliringlardiki sünnətsizlikinglar tüpəylidin əlgən bolsanglarmu, U silərni Məsih bilən billə janlandurdi; həmmə itaətsizlikirimizni kəqürüm kilip, ¹⁴ bəlgilimilərdə əz iqiğə elinoğan üstimzidin ərz kilidioğan, bizni əyibləydiqan pütüklərnə eqürüp taxlidi; U ularni bizdin neri kildi, krestkə mihlatkuzdi. ¹⁵ U həkümdarlardin wə həkukdarlardin olja elip, kresttə ularni rəswa kilip ularning üstidin təntənə bilən qəlibə kildi. ¹⁶ Əmdi həqkimning yemək-ıqmək, həyt-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künlər jəhətliridə silərning üstünglardin həküm qikirixioğa yol qoymanglar; ¹⁷ bu ixlar bolsa bir kələnggə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur!.

¹⁸ Həqkimning silərni «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət kilixkə dəwət kilip in'aminglardin məhrum kilixioğa yol qoymanglar; muxundak kixilər gunahlik ətliridiki oy-pikirliri bilən həkəwurlixip, kərgən kərünüxlərgə esiliwalməktidur; ¹⁹ Ular «bax»ni qing tutkini yoxtur; lekin baxtin ügə wə singirlar arqilik pütkül tən kuwwətinidu wə bir-birigə baqlinip, Hudadin kəlgən awux bilən axmakta.

²⁰⁻²¹ Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-qanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar, nemixkə (bu dunyada yaxioqanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə riayə kilisilər. ²² (bundak bəlgilimilər ilkidiki nərsilərnə həmmisi istemal kilinix bilən yoxilidu)? Muxundak bəlgilimilər pəkət insanlardin qikқан kərsətmilər wə təlimlərdin ibarət, halas;..

2:12 «Uning bilən täng qemüldürüluxtə dəpnə kilinojansilər; silər yənə Uni elümdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydiqanliqioğa ixənq baqlax bilən uning bilən täng tirilgənsilər» — bu ayəttiki «qemüldürülux» aldi bilən suqə qemüldürüluxni kərsətkini bilən, u yənə bəribir «roħkə qemüldürülux»nimu kərsitidu. Yənə yukiriki «sunnət» toqruluk «qoxumqə sezimiz»ni kəring.

2:12 Rim. 6:4; Gal. 3:27; Əf. 1:19; 3:7.

2:13 «Əmdi gərqə itaətsizlikinglar wə ətliringlardiki sünnətsizlikinglar tüpəylidin əlgən bolsanglarmu,...» — «ətliringlardiki sünnətsizlikinglar» ularning əslidə (həmmimiz Məsihsiz boləqan waqtimizdikidək) əz «gunahlik əwimizgə əsir-kul boləqanliqimizni kərsitidu.

2:13 Əf. 2:1.

2:14 «bəlgilimilərdə əz iqiğə elinoğan üstimzidin ərz kilidioğan, bizni əyibləydiqan pütüklərnə eqürüp taxlidi; u ularni bizdin neri kildi, krestkə mihlatkuzdi» — bu intayin muhim ayət toqruluk yənə «qoxumqə sezimiz»ni kəring. Grek tilidə «Uning krestigə mihlatkuzdi».

2:15 «U həkümdarlardin wə həkukdarlardin olja elip, kresttə ularni rəswa kilip ularning üstidin təntənə bilən qəlibə kildi» — bu ayəttiki «həkümdarlar wə həkukdarlar» bolsa jin-xəytanlar; Məsih ularin aloqan olja bolsa Əzigə etiqad baqləqan, əslidə jin-xəytanlarning ilkidə turoqan bizlərnə kərsitidu, əlwəttə! Baxkə birhil tərijimisi «...həkümdarlarni... koralsiz kilip...».

2:15 Yar. 3:15; Mat. 12:29; Luğa 11:22; Yh. 12:31; 16:11.

2:16 Law. 11:2; 23:2; Rim. 14:2; Gal. 4:10.

2:17 «bu ixlar bolsa bir kələnggə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur!» — «jismi» — demək, «kələnggəni yərgə taxləqan jisim». Bu muhim ayət toqrusida «qoxumqə sez»imizni kəring.

2:17 İbr. 8:5; 10:1.

2:18 «Həqkimning silərni «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət kilixkə dəwət kilip in'aminglardin məhrum kilixioğa yol qoymanglar...» — baxkə birhil tərijimisi: «həqkimning... üstünglardin həküm qikirixioğa yol qoymanglar...». «Dəwət kilip» degən ibarə «bu ixlardin səyünüp» degən mənisinimu əz iqiğə alidu. «muxundak kixilər gunahlik ətliridiki oy-pikirliri bilən...» — demək, oy-pikirliri Muqəddəs Rohtin əməs, balki əz gunahlik ətliri təripidin baxkəruledioqandur. «kərgən kərünüxlərgə esiliwalməktidur» — bəzi kona tekisttiki kəqürmilərdə «kərmigən kərünüxlərgə esiliwalməktidur» deyilidu. Bizningqə «kərgən» dəp oqux toqrudur; bu kixilər kərgən «kərünüxlər» əzining ham hiyaliridin qikқан, əlwəttə.

2:18 Yar. 29:8; Mat. 24:4; Əf. 5:6; 2Tes. 2:3; 1Yuħə. 4:1.

2:19 «Ular «bax»ni qing tutkini yoxtur. Lekin baxtin ügə wə singirlar arqilik pütkül tən kuwwətinidu wə bir-birigə baqlinip, Hudadin kəlgən awux bilən axmakta» — «bax» bolsa Məsihdur. Məsihning Əz teni boləqan jamaətnə bexidur. «Tən» — jamaə.

2:20-21 «Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-qanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar...» — bu muhim ayət toqruluk «qoxumqə sez»imizdə tohtilimiz.

2:20-21 Gal. 4:9.

2:22 «bundak bəlgilimilər ilkidiki nərsilərnə həmmisi istemal kilinix bilən yoxilidu» — demək «Tutma! Tetima! Təgmə!» degəndək bəlgilimilərnərnə həmmisi Huda aldidə əng muhim ix boləqan insanərnə iqi dunyasi bilən əməs, balki yemək-ıqmək katarliklər bilən munasiwətlidur.

2:22 Yax. 29:13; Mat. 15:9; Tit. 1:14.

²³ ularda dərəcə bir hil pida ylarqə ibadət, ki qik peillik wə əz tenigə karita qattik qolluq bo-luxni dəwət kilix boloqəqə, ularda danalığın kərinüxi bar; əməliyəttə bundak danalığın paydisi yoxtur — ular pəkət əttiki həwəslərgə yol qoyidula, halas..

«Yukiridiki ixlaroqa intilip izdininglar»

3¹ Silər Məsih bilən təng tirildürülgən bolsanglar, əmdı yukiridiki ixlaroqa intilip izdininglar; Məsih xu yərdə Hudaning ong yenida olturidu..² Kəngül-zehninglarni yərdiki ixlaroqa əməs, bəlki yukiriki ixlaroqa qoyunglar;³ qünki silər əlgənsilər, wə həyatinglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu..⁴ Əmma həyatimiz boləqan Məsih axkarilənoqan qaoqda, xuan silər uning bilən billə xan-xərpəttə axkarilənidioqan bolisilər..

⁵ Xunga yərgə təwə ixlarni qiloquqi hərəkəndək əzaliringlarni, yəni buzukluk, napaklik, iplas həssiyatlar, razil həlixlar wə nəpsaniyəttiklik (u butpərəslikkə barawərdni)ni əlümgə məhküm kilinglar;⁶ qünki bu ixlar tüpəylidin Hudaning oqəzipi itaətsiz pərzəntlərgə qüxidu..⁷ Silər bu-lar arisida yaxioqan wəktinglarda, bundak ixlardimu mangojansilər..

⁸ Əmma hazır silər muxularningmu həmmisini əzünglərdin seliwetinglar — yəni oqəzəp, kəhr-səpra, yaman niyətlər, təhmət, aozinglərdin qikidioqan iplas sölərnimu seliwetinglar..⁹ Bir-biringlaroqa yaloqan sölümənglar; qünki silər kona adəmnı kilmixliri bilən seliwətkənsilər,¹⁰ wə yengi adəmnı kiygənsilər; yengi adəm bolsa əzini Yaratquqining sürət-obrazi boyiqə toluk bilixtə daim yengiliməktə;¹¹ uningda həqkəndək yunanlik yaki Yəhudıy, sünnətlık yaki sünnətsiz, yat mədiniyətlık, Skit, qul yaki hərələr məwjut əməstur; bəlki Məsih həmmidur, wə həmmididur..

¹² Xunga, Hudaning talliwəloqanlirioqa, pak-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik, adəmgə iq aqritidioqan baqirlarni, məhrıbanlik, ki qik peillik, məminlik wə səwr-təkətlıknı kiyiwelinglar;..

2:23 1Tim. 4:8; 5:23.

3:1 Əf. 1:20.

3:3 Rim. 6:2; 8:24; 2Kor. 5:7.

3:4 «əmma həyatimiz boləqan Məsih axkarilənoqan qaoqda, xuan silər uning bilən billə xan-xərpəttə axkarilənidioqan bolisilər» — bu muhim ayət toqruluk «qoxumqə səz»imizdə tohtilimiz.

3:4 Fil. 3:21; 1Yuha. 3:2.

3:5 «yərgə təwə boləqan ixlarni qiloquqi hərəkəndək əzaliringlar...» — əslı grek tilida «yərgə təwə boləqan əzaliringlar...». «yərgə təwə» dəgənnıng mənisi «bu razil dunyaoqa təwə» dəgənliktur.

3:5 Rim. 7:5; 23; Əf. 4:22; 5:3; 5; 1Tes. 4:5.

3:6 «qünki bu ixlar tüpəylidin Hudaning oqəzipi itaətsiz pərzəntlərgə qüxidu» — «itaətsiz pərzəntlər» dəgən ibarə insanning əslı tüp təbiitidə itaətsizlikning barlıknı, itaətsiz Adəm'atining pərzəntliri ıkanlıknı kərsitidu. Ləkin «itaətsiz pərzəntlər» bolsa Hudaning xəpkiti bilən Hudaning Əzining pərzəntlirigə aylinidu (5, 7-ayətnı kəring).

3:6 1Kor. 6:10; Gal. 5:19; Əf. 5:5; Wəh. 22:15.

3:7 1Kor. 6:11; Əf. 2:1; Tit. 3:3.

3:8 Əf. 4:22; İbr. 12:1; Yak. 1:21; 1Pet. 2:1.

3:9 Əf. 4:25.

3:10 «wə yengi adəmnı kiygənsilər; yengi adəm bolsa əzini Yaratquqining sürət-obrazi boyiqə toluk bilixtə daim yengiliməktə» — «kona adəm» (9-ayət) Adəm'atidin miras qilənoqan gunəhkar həyatni kərsitidu; «yengi adəm» bolsa Məsihdə boləqan yengi həyatni kərsitidu.

3:10 Yar. 1:26; 5:1; 9:6; Rim. 6:4; 1Kor. 11:7; Kol. 1:15; Yak. 3:9

3:11 «uningda həqkəndək yunanlik yaki Yəhudıy, sünnətlık yaki sünnətsiz, yat mədiniyətlık, ... məwjut əməstur» — «yat mədiniyətlık» — grek tilida «sakallik» deyilidu; qünki greklar adəttə sakal qoymaytti. Bu səz adəttə grek yaki latin tilini səzliyəlməydioqanlarni kərsitətti; adəttə greklar wə latinlar undak kixilərnı kəmsitip «sakallik» dəgən səzni «yawayı adəmlər» dəgən səlbıy mənıdə ıxiltətti. «... yat mədiniyətlık, Skit, qul yaki hərələr məwjut əməstur; bəlki Məsih həmmidur, wə həmmididur» — «Skitlar» adəttə Ottura Asiyadiki kəqmən həlkəng omumiyy nani idi.

3:11 1Kor. 7:21,22; 12:13; Gal. 3:28; 5:6; 6:15.

3:12 «Xunga, Hudaning talliwəloqanlirioqa, pak-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik ... ki qik peillik, məminlik wə səwr-təkətlıknı kiyiwelinglar» — Təwrat-İnjilda «məminlik»ning «yuwaxlık iman-ıxəng bilən» dəgəndək alahidə mənisi bardur. Məmin adəm əzining həkukliri yaki imtiyazlirini bəkitix üqün kürəx qilmaydu; qünki u Huda aldida iman bilən toqra mangoqan bolsa, Huda muxu ixlarni əzigə kapalət qiloqan dəp hatirjəmlıktə turidu. Bu səz toqruluk yəna «qoxumqə səz»imizni kəring.

3:12 Əf. 4:32; 6:11; 1Tes. 1:4.

«Kolossiliklarga»

¹³ bir-biringlaroqə yol qoyunglar, narazilik ix bolsa bir-biringlarni kəqürüm qilinglar; Məsih silərni kəndək kəqürüm qiloqan bolsa silərnu xundək qilinglar..¹⁴ Muxu ixlarning üstigə kamil birlikning rixtisi boləqan mehir-muəbbətni qoxup beringlar..¹⁵ Məsihning hatirjəmliki kəlbənglarda həküm sürsun (silər bir tən bolup bu hatirjəmliktə boluxkə qəqiriloqan ikənsilər) wə xundəklə rəhmət eytixlarda bolunglar..

¹⁶ Məsihning səz-kalamini əzünglarda baylik hasil kilip turəquzunglar, barlik danalik bilən bir-biringlaroqə əgitinglar, jekilənglar, qin kəlbənglarda zəbur-nəəqmilər, mədhijə küyliri wə rohiy nahxilarni yangritip Hudani qiraylik mədhijilənglar; ¹⁷ wə həmmə ixlarda, səz bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb Əysaning namida kilip, uning arkilik HudaAtioqə rəhmət eytinglar..

ailidiklərgə boləqan jekiləxlər

¹⁸ Silər ayallar, Rəbdə boləqan süpitinglaroqə layik əz ərliringlaroqə boysununglar; ¹⁹ silər ərlər, əz ayalliringlaroqə muəbbət kərsitinglar; ularoqə aqqik qilmanglar..

²⁰ Silər balilar, ata-ananglaroqə həmmə ixlarda itaət qilinglar; qünki bundək kilix Rəbdə boləqan güzəl ixtur..

²¹ Silər atilar, baliliringlarning kəngligə azar bərmənglar; undək qilsanglar kəngli yara bolidu.

²² Silər kullar, əttin boləqan hojayininglaroqə həmmə ixta itaət qilinglar; pəkət kəz alididila hizmət kilip, insanlarni hux qiloquqi kullardin bolmanglar, bəlkə Rəbdin əyminip qin kənglünglardin ix kəringlar..

²³ Nəmə ixni kiliwatqan bolsanglar, uningda insanlar aldida əməs, bəlkə Rəb aldida qiloqandək jandil bilən uningə ixlənglar; ²⁴ qünki mirasning in'amioqə Rəbdin muyəssər kilinoqanlikinglarni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihning ibadət-kullukididsilər. ²⁵ Əmma kim həqkanıysizlik qilsa qiloqan həqkanıysizliki əz bəxioqə quxidu; bu ixta həqkandək yüz-hatirə kilinix yoxtur.

4¹ Silər hojayinlar, kulliliringlaroqə adil wə tooqra muamilə qilinglar; qünki ərxətə əz hojayininglarning barlikini bilisilər..

² Dua-tilawətkə hərəkəndək wəqəttə berilinglar, buningda rəhmətlər eytixip hoxyar turunglar;.

³ xuning bilən biz üqünmu dua qiloqaysilərki, Huda bizgə Məsihning sirini jakarlaw üqün Əz səzigə ixik aqsun; mən dəl sir üqün zənjirlər bilən bəqlənoqanmən; ⁴ xunga kilixkə tegixlikim boyiqə, sirni axkariliximəqə dua qilinglar.

⁵ Sirttikilərgə nisbətən danalik bilən mēnginglar, pursətlər qikkənda kəngül qoyup qoldin

3:13 Mat. 6:14; Mar. 11:25; Əf. 4:32.

3:14 «... kamil birlikning rixtisi boləqan mehir-muəbbətni qoxup beringlar» — yəki «... kamil rixtə boləqan mehir-muəbbətni qoxup beringlar».

3:14 Yh. 13:34; 15:12; Əf. 4:3; 5:2; Kol. 2:2; 1Tes. 4:9; 1Yuhə. 3:23; 4:21.

3:15 «Məsihning hatirjəmliki kəlbənglarda həküm sürsun» — bu muhim səz tooqruluk «qoxumqə səz»imizni kəring.

3:16 «... qin kəlbənglarda zəbur-nəəqmilər, mədhijə küyliri wə rohiy nahxilarni yangritip Hudani qiraylik mədhijilənglar» — «zəbur-nəəqmilər» bəlkim sazəqə tēngəkə kilinip eytilidioqan nahxilər; «mədhijə küyliri» bəlkim sazəz nahxilər; «rohiy nahxilər» bəlkim stihiyilikdin, əzlikidin, Muqəddəs Rohning ilhami bilən eytiləqan nahxilarni kərsitidu («1Kor.» 14:15nimu kəring).

3:17 Əf. 5:20; 1Tes. 5:18.

3:18 Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:22; Tit. 2:5; 1Pet. 3:1.

3:19 Əf. 5:25.

3:20 Əf. 6:1.

3:22 «silər kullar, əttin boləqan hojayininglaroqə həmmə ixta itaət qilinglar» — «əttin boləqan hojayininglar» degini, yəne «silərninğ ərxətə boləqan hojayininglarnu bar» dəp puritidu.

3:22 Əf. 6:5; 1Tim. 6:1; Tit. 2:9; 1Pet. 2:18.

4:1 Əf. 6:9.

4:2 Lukə 18:1; Rim. 12:12; Əf. 6:18; 1Tes. 5:17.

4:3 Əf. 6:19; 2Tes. 3:1.

«Kolossiliklarga»

bərmənglar...⁶ Siləning gəp-səzliringlar hərdaim mehir-xəpkət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndək jawab berixni bilisilər...

⁷ Səyümlük kərindax həm Rəbdə sadik, hizmətkar, ix diximiz boləjan Tikikus silərgə mən toəruşluk həmmə ixlarni məlum kilidu...⁸ Mən uni dəl muxu ix üqün yeninglarəja əwətxim, siləning əhwalinglarni biliwəlixə wə xundəkla kənglūnglarəja ilham-riqəbət berixi üqündür.⁹ Mən əzi silərdin boləjan, sadik wə səyümlük kərindiximiz Onesimusni uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yərdiki barlik ixlarni məlum kilidu...

¹⁰ Türmidixim boləjan Aristarxus silərgə salam yollaydu; Barnabasning nəwri inisi Markusmu xundək (silər uning toəruşluk tapxuruklarni tapxuruwaldinglar; u yeninglarəja kəlsə, uni kəbul kilinglar);¹¹ Yustus dəp ataləjan Yəxuamu salam yollaydu. Hudaning padixahlığı üqün mənəgə hizmətdax boləjan sünnət kiliəjanlardin pəkət muxular bardur; ular mənəgə təsəlli boləjan...

¹² Silərdin boləjan, Məsih Əysanəning kuli Əpafras silərgə salam yollaydu; u siləning Hudaning pütkül iradisidə mukəmməl, kamalətkə yetip qing turuxunglar üqün hərdaim silər üqün dualarda kürəx kilidu...¹³ Qünki mən uningəja guwahqimənki, u silər üqün, Laodikiadikilər üqün wə Hirapolistikilər üqünmü kəp japa tartidu...

¹⁴ Səyümlük tewip boləjan Luqadin silərgə salam, Demastinmu xundək...

¹⁵ Laodikiadiki kərindaxlarəja bizdin salam, Nimfaəja həm uning əyidə yiojilidəjan jamaətkimu salam eytinglar...

¹⁶ Bu hət aranglarda okuləjandin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu okutunglar, wə Laodikiyadikilərgə yazəjan hətni silərmü okunglar;¹⁷ wə Arkippuşka: «Sən Rəbdə tapxuruwaləjan hizmətinggə, toluk əməl kilixing üqün kəngül kəyoəjin» — dənglar.

¹⁸ Mənki Pawlustin öz kolum bilən yazəjan salam. Məning kixənlinip kəmap kəyuləjanlikimni əslənglar. Silərgə mehir-xəpkət boləjay!

4:5 «Sirttikilərgə nisbətən danalığ bilən mēnginglar» — «sirttikilər» — Hudaning padixahlığining sirtida turojanlar, tehi etikad kiliəjanlarni kərsitidu, əlwəttə. «pursətlər qikkənda kəngül kəyup kəldin bərmənglar» — «pursətlər» bolsa «sirttikilərgə» yaxhılık kərsitix, Hudaning səzini eytx, Məsihgə guwahlık berix katarlık pursətlər.

4:5 Əf. 5:15, 16.

4:6 «Siləning gəp-səzliringlar hərdaim mehir-xəpkət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndək jawab berixni bilisilər» — «tuz bilən tetitilsun» dēgən jekiləx toəruşluk «kəxumqə səz»imizdə tohtilimiz.

4:6 Mar. 9:50.

4:7 «səyümlük kərindax həm Rəbdə sadik, hizmətkar, ix diximiz boləjan Tikikus» — «ixdax» grek tilida «(Hudaning) kullukdikidi ixdax» dēgən ukumni bildüridu.

4:7 Ros. 20:4; Əf. 6:21; 2Tim. 4:12.

4:9 Flm. 10.

4:10 Ros. 15:37; 27:2; 2Tim. 4:11.

4:11 «Hudaning padixahlığı üqün mənəgə hizmətdax boləjan sünnət kiliəjanlardin pəkət muxular bardur; ular mənəgə təsəlli boləjan» — «sünnət kiliəjanlar» — Yəhudiylar. Demas wə Luqa (14-ayəttə) «yat əllər»din idi.

4:12 Kol. 1:7; Flm. 23.

4:13 «...u silər üqün, Laodikiadikilər üqün wə Hirapolistikilər üqünmü kəp japa tartidu» — bu «japa tartix» bolsa dualirida. Tekisttiki baxkə bir kəna kəqürmide: «...uning silər üqün, Laodikiadikilər üqün wə Hirapolistikilər üqünmü kəp kizəjinlik bərdur» deyilidu.

4:14 2Tim. 4:10, 11

4:15 «Nimfaəja həm uning əyidə yiojilidəjan jamaətkimu salam eytinglar» — Nimfa bir ayalning ismi idi. Tekisttiki bəzi kəna kəqürmildə: «Nimfas» (ərnəng ismi) deyilidu.

4:16 «Bu hət aranglarda okuləjandin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu okutunglar, wə Laodikiyadikilərgə yazəjan hətni silərmü okunglar» — mümkinlikli barki, «Laodikiyadikilərgə yazəjan hət» əsli Pawlusning «Əfəsusluklarəja» yazəjan hetidur. «Əfəsusluklarəja»diki «kixix səz»imizni kərüng.

4:18 «Mənki Pawlustin öz kolum bilən yazəjan salam» — demək, hətnəng baxkə yərləri katiplik kiliəjan kərindixining kəlidə yeziləjan. Pawlusning kəzliəri əjiz boluxi mümkin («2Kor.» 12:6-10, «Gal.» 4:15). «Məning kixənlinip kəmap kəyuləjanlikimni əslənglar» — demək, dua-tilawətliringlarda əslənglar.

4:18 2Tes. 3:17; 1br. 13:3.

Қоғумқә сөз

1:24 «Әмди мән силәр үқүн тартқан јапалирим үқүн хадлинимән, вә хунигдәк Мәсһнің јапалиридә кәм болоғанлирини өз әтиримдә Униг тені, яһи јамәәт үқүн толукләймән» (Pawlusning degini)

Bu Injildiki әng sirlik әyәtlәrdin biri boluxi kerәk. Biz «**Rәbdin болоған рәһим-хәпқәткә муyәssәр болоғанлиқимиз үқүн**» (1Kor.» 7:25) bu әyәt тооrулук пиқrimizni otturioја қoуimiz.

Injildiki baxқа eniқ tәlimlәrdin biz xübһisiz һәwәrdar қilinduқki, қәqürüm kiliniximiz үқүн Мәсһ gunahlirimizni Özigә elip kәtүrixi bilән tартқан јapasi bir ketimdila түgәp, қayta bolmaydioған bir ixtur. Bu һәқiqәt «Yһ.» 19:30, «Rim.» 6:10, «Ibr.» 7:27, 9:12, 10:10 wә кәp baxқа әyәtlәrdә eniқ bayan қiliniду. U xundaқ қilip һәmmimiz үқүн Öz јenini pida қilip nijat aldi. Bu dәrdlik јapalirining қaytilinixining һajiti yoқtur. Әmma yuқiriқi 1:24-әyәttin mәlumki, Мәсһнің «gunahlirimizni kәtүriх»ning јapaliri bilән munasiwәtsiz болоған yәнә dawam қilidioған birhil јapaliri bar.

Bu тооrулук rosul Pawlusning «Әf.» 3:13 wә «Fil.» 3:10diki bayanliri тооrисidiki izahatlimiznimu kәrүng.

Biz muxu yәrdә «Fil.» 3:10diki sәzlәр ооrулук «қоғумқә сөз»imizni қaytidin қәyt қilimiz: —

«(a) Мәсһнің азab-оқubәtliri insanning azad қilинixining бәdili болоғandәк, azad қilинixning һәwiri азab-оқubәtlәр арқilikmu тарқitilidu. Hәrkim Injildiki «Rosullarning paaliyәtliri»ni оқusila buning һәқiqәt ikәnlikini kәrәläydu (mundақ deginimiz, Hudaning һәlkining һazir tartiwatқан азab-оқubәtlirini Мәсһнің gunahni yuyuxi үқүн тартқан азab-оқubәtliri bilән selixturоқuқiliki bar, demәқki әmәsmiz, әlwәttә). Nijatning xerinlikini tetioған һәрқandақ әdәm өз ailisidikiliri, dost-buradәrliri, өз elidikiliri һәttа baxқа millәtlәrningmu bu bәht-bәrikәtlәrgә igә boluxini arzu қilsa, xu sәwәb түpәylidin u һәрhil uқuxmasliқlar, qәtkә keқixlar wә uningdin кәp baxқа қiyin ixlarоја yүzlinixkә tәyyar boluxi kerәk; u yәнә өз ihtiyari bilән bu yolni tallixi kerәk. Hәq bolmioғanda «**Mәsһ өзini hux қilixni оylimioғandәк**» («Rim.» 15:3) өз zoқliri, huxluқliridin waz keқixkә tәyyar boluxi kerәk. Bu yolda, yәni Мәсһ mangoған yolda, Мәсһнің baxқilarni һayatқа erixtүriх үқүн өзini pida қiloған yolda mangoғанlar үқүнmu Мәсһ bilән billә болоған birhil alahidә ortaklıқ yaki sirdax-һәmdәmlik bar. «Kol.» 1:24-25-әyәtlәrdә bu hil ortaklıқ kәrsitilidu, wә xuning bilән bir waқitta tәwәndiki yәнә bir mәnini өз iqigә alidu, dәp ixinimiz.

(ә) Мәсһ өз јamaiti үқүн dua қiloғanda («Rim.» 8:34) u biz үқүн азablinidu; qünki bizdә һәрқandақ ixәnqsizlik, әһmiқanilik yaki itaәtsizlik bar bolsa, bu uningоја wә Muқәddәs Rohқа azar beridu («Әf.» 4:30). Biz teһi Мәсһni tonumioған waқitlirimizdimu Uning biz үқүн dua-tilawәtliri болоған boluxi mumkin. Mәyli јamәәt үқүн bolsun, yaki ixәnmigüqilәр үқүн bolsun muxundaқ dua-tilawәtlәrning azabi bolidu. Hudaоја Rohта yeқinlaxқанlar, bolupmu dua-tilawәtlәrdә кәp болоғанlar Мәсһнің muxu азablrioја sirdax bolmay қalmaydu, xundaқla әzlimu азablanmay қalmaydu. «Yar.» 18:17ni kәrүng. Xu yәrdә Huda Ibrahimni Özigә Özining Sodom wә Gomorraһ xәһәrliri üstidin азablanоғанliқi тооrулук sirdax қilidu: — «**Sodom bilән Gomorra тооrисidiki dad-pәryad nahayiti küqlük, ularning gunahı intayin eoқir**» (20). Ibrahimning bu sәzlәр wәјidin қiloған duasini kәrүng («Yar.» 18:17-33)).

«Kolossiliklarga»

Xuning bilən kaytidin bu ayətni kerayli: «**Əmdi mən silər üçün tartқан japalirim üçün xadlinimən, wə xuningdək Məsihning japalirida kəm boloqanlirini öz ətlirimdə uning teni, yəni jamaət üçün toluklaymən**».

Buningdin, hər bir dəwrdə Məsihning teni boloqan jamaəttə məlum dərjiddə japalar boluxi kerək, dəp hulasə qilimiz. Bu japalarning boluxi: (1) Huda tallıwaloqan barlıq mükəddəs bəndiliri jamaətkə qoxuluxi üçün; (2) Jamaətning kamalətkə yetixi, Hudaning toluk bəht-bərikətlirigə həm wəhiylirigə muyəssər boluxi üçün. Muxundak japalaroqa Pawlus bizgə ülgə bolup kərsətkəndək, adəmlər toluk ihtiyari wə xad-huramlik bilən yüzlinixi kerək. «2Tim.» 2:10ni kəring: «**Əmdi xu səwəbtin, mən Huda tallıqan bəndilərnin Məsih Əysada boloqan nijatka mənggüllük xan-xərəp bilən erixixi üçün həmmə ixka bərdaxlik berimən**».

«1Yh.» 3:16 «**Biz xuning bilən mehir-muhabbatning nemə ikənlikini bilimizki, U (Məsih) biz üçün Öz jenini pida kildi wə bizmu kərindaxlirimiz üçün öz jenimizni pida kilişka kərzdardurmiz**». Bu ayətlərdin «japa-ziyankəxlikni izdiximiz kerək» yaki «japa-ziyankəxlikni tiliximiz kerək» degən hulasigə kəlməymiz; bəliki Məsih bizgə oğətkəndək: «**Bizni rəzilliktin kutkuzoqaysən, sinakka uqratkuzmioqaysən**» dəp dua kilişimiz kerəktur.

«**Dərwəka, Məsih Əysada iħlas mən yaxımakqi boloqanlarning həmmisi ziyankəxlikka uqraydu**» («1Tim.» 2:13). Hudaning aldidə həkkanıy həyatni etküzüxni halaydioqan kixilərnin bolsa, japa-ziyankəxlik izdəp-sorimayla bexioqa qüxidu! Qüxsila, obdan mewisi bar bolidu dəp bilip səwr-takətlilik, xad-huramlik bilən uni qəbul kiliyalı!

«**Əmdi mən silər üçün tartқан japalirim üçün xadlinimən, wə xuningdək Məsihning japalirida kəm boloqanlirini öz ətlirimdə uning teni, yəni jamaət üçün toluklaymən**».

2:8, 20 Bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətlər» — ular zadi nemə?

Grek tilida bu «sto'ihəa» degən səz bilən ipadilinidu. «sto'ihəa»ning asəs mənisi «sizimlar» degənlik. Bu səz «İbr.» 5:12də «prinsiplar» degən məniddə, wə «2Pet.» 3:10, 12də «aləmnin asasiy amilliri» degən məniddə iħtililidu. «Gal.» 4:3, 9də «Kolossiliklarga» 2:8, 12də «asasiy kaidə-kanuniyətlər» degəngə ohxaydioqan məniddə iħtililidu. Grek pəlsəpəsidi bəzi sistemilar, bolupmu «Sto'ihism» boyiqə, pütkül aləm məlum «sizimlar» tərpidin baxkurulidu; bu jəhətlər jənggudiki «dawjyaw dini»oqa intayin ohxap ketidu. Bundak pəlsəpə boyiqə, ronak turmux etküzüx üçün adəmlər muxu «sizimlar»ni bilixi yaki sezixi kerək andin bu sizimlaroqa maslixip yürüxi kerəktur. Əməliyəttə jəhandiki barlıq əl-millətlər əzliri üçün bir «sizimlik» sistemini, yəni diniy sistema iqiddə yaki uning sirtida boloqan əzigə has kaidə-yosunlarni tərəkkiy kildurup kəldi. Ətrapimizda muxularning təsirliri kərünməktə; xunə kəp addiy iħlar «yaman bolidu» deyilməktə; hər yərdə bir-birigə ohxımaydioqan muxundak kaidə-yosunlarning ayioqi yəktur. İnsanın wəjudi birər qərkunqning yiltizi, bir «igisizlik» yaki «hımayisizlik»ning kəndəktur bir sezimi tüpəylidin muxundak «kaidə-yosunlar»ni asənla qəbul kiliwalidu. Bəzi wəqitlərdə «kaidə-yosunlar» məlum bir diniy sistemilik kaidə-yosunlar bilən almaxturulidu; andin həlk «dindin sirt» boloqan bir türküm kaidilərnə «hurapiylik» dəp ataydu. Əmma əməliyəttə barlıq muxundak kaidə-yosunlarni rosul Pawlus «Gal.» 4:9də «tiləmçiliklə ait» ərziməs nərsilər dəp bəkitkən. Gunahka patқан adəmlərnin roħida wıjdanning allıkəndək izliri yaki sərkindiliri kəlip qəloqan bolsa, xu kaidə-yosunlar məlum jəhətlərdə xularni küqəytidu; əmma ahir bərip ular pəkət gunahka petip kətkən biqərə insaniyətnin öz roħiy yalingəqlikini yepiwəlix üçün iħtilidıoqan jul-jul yamaklarla bolidu, halas. İnsan kəlbining barlıq moħtəjliridin birdinbir

«Kolossiliklarga»

qika'loquqi, Hudaning nijati bolojan Məsih Özidur. Məsih bilən kiygüzülgüqigə heqkandak tiltumarlar yaki heqkandak «yaman bolidu» degən kaidə-yosunlar kerək əməs; muxundak nərsilər Həmmigə Qadir Huda aldida nəprətlik wə Uning mehir-muhəbbigə ahanət qaplastin ibarət bolidu.

«Kaidə-yosunlar» toq'ruluk eytkinimizning sirtida turojan pəkət birla misal bar. U bolsa Huda Əzi Israil həlkigə tapxurojan kanunlar həm bəlgilimilərdur; bu kanun-bəlgilimilər Əz güzəl nixanıoja yetip, hazır əməldin kalduruldi; adəm Məsih bilən bir kılınjanikən, undaқта əzlrində həkqaniylikni izdəydiəjan, Hudaning barlik yollirida mengixka intilidiəjan yengi bir hayat bardur; Hudaning haхіxliri wə məxsət-muddialiri xundak adəmning wujudining kət-kətlirida pütüklüktur. Biz muxu dunyadiки «tiləmқilikə ait» boləjan «**asasiy kaidə-kanuniyətlərgə nisbətən olğənmiz; nemixka ularda yanə yaxawerimiz?**».

«Əgər Məsih bilən bu dunyadiки kaidə-kanuniyətlərgə nisbətən olğən bolsanglar, nemixka (bu dunyada yaxıəjanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə riayə kilisilər?» (2:20)

2:10 «Silər Uningda mukəmməldursilər»

Bu ajayıp bayan Pawlusning: «**Həqkimning Məsih boyıqə bolmiojan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqilik bilən, insanlardin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiки «asasiy kaidə-kanuniyətlər» boyıqə silərni əz oljisi kılıp azdurmaslikı üqün həzi bolunglar**» (8) degən səzlrining ahirida kılınidu, wə xundakla bu səzlrining asasiy səwəbini bayan kılıdu. Hudada boləjan barlik həmmə bolsa Məsihdə turidu; Hudaning həmmə barlikı Məsihdə əzəldin boləjan wə həmixə bolidu. Bizmu «Uningda» (yəni Məsihdə) bolsak əmdi Hudaning barlik mukəmməl jəwhirimu ohxaxla bizningki bolidu. Xundak boləjanda pəlsəpə yaki «aləhidə danalık» bizgə kandakmu «artuk» bir nemini təminliyəlisun? Pawlusning bu məktupining bəzi yərlirida eytkən səzlrinin kəriəjanda, Kolossi xəhəri ətrapida yürüwatkan muxundak «pəlsəpiqilər»ning jamaətkə yətküzgən ezitkulukı az əməs idi. 18-ayəttin kəriəjanda xularning degənliri bəlkim mundaқ: «... Durus, silərning Əysa Məsihkə boləjan etikədinglar intayin yahxi, Uningəja ibadət kiliх toq'ridur. Əmma intayin imtiyazlik kixilər boləjan bizlərgə nirnəqqə aləhidə aləmət kəriünüxlərmu kəldi! Biz bəzibir məhpiy bəlgilimilərgə boysunuxumiz bilən bizdə aləhidə yoxurun bilim bardur; baxka addiy kixilər uningəja heq nesiwə bolalmaydu. Bizgə aləhidə tonux boləjan pərixtilərgə silər biz bilən billə səjdə kilsanglar, silərmu bu «aləhidə bəlgilimilər»gə boysunsanglar, əmdi silərmu bu bilimə igə bolisilər, silərdə tehimu bəht-bəriktərlər, tehimu kəp küq-kudrət bolidu...» wəhəkazalar, wəhəkazalar...

Adəmlər Məsihning «həmmidin üstünlükı»gə etibar bərmisə muxundak əhmikanilikni kəbul kiliхi mumkin. Qünki Pawlus deginidək, U həmmening «Bax»idur — pəkət jamaətningskila əməs, bəlkı Hudaning mənggülik bekitmisi bilən pütkül aləm (jümlidin muxu atalmıx «aləhidə pərixtilər»)gimu baxtur. U: «Sening bax bilən biwasitə munasiwiting bar bolsa, nemixka təwən turidiəjan məlum baxka birsı bilən boləjan kəndaktur bir munasiwət əzümgə «artuk» birnemini beridu, dəp oylaysən? Əksiqə muxundak oy-hiyalliring Bax Boləquqining Əzigə birhil ahanət hesablanmamdu? Əməliyəttə, sening dikqiting, oy-zəhning Uningdin wə həmmə ixlarnı toq'riləjan uluq kurbanlikidin ayrıləjan bolsa, sən dərwəxə heq payda almay, əksiqə ziyan tartkuqı bolup qalısən!» degəndək bolidu.

«Kolossiliklarga»

2:11 «Məsihning sünniti»

«**Silər Uningda** (Məsihdə) **adəmning kolisiz boləjan sünnət bilən sünnət kılinojansilər;** demək, **Məsihning sünniti bilən gunahlık ətkə baəlanəjan təndin halas kılinojansilər»**

Bu ayəttiki «**adəmning kolisiz boləjan sünnət**» bolsa adəmning ətliridə boləjan sünnət əməs, bəlkı adəmning roh-kəlbini təndə boləjan gunahning əlüm elip kelidiəjan kona kanuniyitidin «kesip üzix»tin ibarəttur. Bu toəqruluk «Əzakiyal» həm «Filippiliklarəja»diki «qoxumqə sez»imizdə bayan kılinojan «sünnətning rohiy əhmiyiti» toəqruluk izahətlarni kərüng. Xu yərlərdə eytkinimizni yeəjinəqləndə, jismani sünnət Huda təripidin rohiy sünnətning «bexarətlək kələnggisi» bolux üqün bəlgiləngəndur. Adəm bu dunyadiki barlık nəpsaniyətlilik wə yaman həwəslərdin «kesip üzüləngən» bolup, u həkikətn Məsihgə qarəptayinip yaxap, Hudaəja Əz Rohi arkilik ibadət kılidu — mana bu rohiy sünnətning nətijisidur. Mundaq adəm hazır kəlbidə wə rohida «Hudaning adimi»dur — rohiy sünnət kılinojan bolsa, jismani sünnət kərək əməstur.

Əmdi rosulning «**Məsihning sünniti**» arkilik rohiy sünnət qəbul kılımız, deginining mənisi nemə? «**Məsihning sünniti**» deəən nemə?

Muxu yərdiki «Məsihning sünniti» Musa pəyəqəmbər arkilik qüxürüləngən Təwrat-kanunda bekitilini boyiqə Məsih əysanin kılinojan jismani yəhəttiki sünniti əməs. Məsihning bu sünniti barlık Yəhədiy oəqul bowəqlərnin kigə ohxax səkkiz künlik boləjanda kılinojanidi. İzahəttə eytkinimizdək, «Məsihning sünniti»ning mundaq ikki hil mənisi bolux mumkin qiliki bar: —

(1) «Məsih təripidin kılinojan sünnət». Bu ehtimaləja yəkin boləjan bir qüxəngə. «rohiy sünnət» dərwəqə pəkət Məsih təripidinla kılınixi mumkin, deəən həkikəttur. Oqurmənlər bu qüxəngə boyiqə ayətni qüxənsə Məsih toəqruluk boləjan təlimat yəhətidə həqəqəndə azdurulux bolmaydu, xundəqlə omumi yəhəkiqət yəhətidə ziyan bolmaydu.

(2) Xundəq bolsimu, əzimizning pikrimiz xuki, «Məsihning sünniti» deəən səz, bizgə nijat yətküzəngən Uning kresti wə əlümün kərsitidu. Grek tilida «sünnət» «ətrəpi kesiləngən» deəən səz bilən ipadilinidu, bizningqə muxu yərdə Daniyal pəyəqəmbərnin: («Dan.» 9:27) «**Bu atmix ikki yəttə wəqit məzgili ətkəndin keyin Məsih üzüp taxlinidu** (əltürülidu), **Uningda həqnərsə kəlməydu**» deəən bixaritiəə baəlanəjan, dəp kəraymiz.

Bundəq «kesilix» pəkət Uning jəni əməs, bəlkı Uning xəhsinun gunəhlirimizni Əzigə elip Huda'Atisinun huzuridin üzüluxini kərsitidu, dəp kəraymiz. Biz bəxkə bir kitabqidin səz əlsək: —

«Bu «kəlam» — yəni Məsih, gunəhkər adəmlərnin ornida əyiblinix üqün, Əzini krestkə (darəja) mihlitip əlühkə tutup bərgən. U gunəhsiz, mukəmməl adəm bolup, qəklək wəqit iqidə burunkı wə keyinki həmmə adəmlərnin barlık gunəhlirini üstigə ələjan, U bizning ornimizdə Hudaning gunəh üstigə təkməqı boləjan əjəzəplik jəzalirini qəbul kıləjan. Gunəhning jəzasi — Hudadin ayrilixtur. Xuning bilən Uning rohi Hudadin üq sətlik ayriləjan. Xu üq səttnin əng əhirkı minutilrida: —«**Əysa yūkiri əwəz bilən: «Eli, eli, ləmə sawəktəni?» yəni «Hudəyim, Hudəyim, Məni nemixkə taxliwəttin?» dəp kəttik nida kıldı**» («Mat.» 27:46, «Mar.» 15:24)

«Kolossiliklarga»

Demək, U dunyadiki milyonloqan adamlarning mænggülik dozah azablrini (dozah — Hudadin ayriwetilixtin ibarət) qəklilə wəqit iqidə bexidin etküzüp, barlıq bədəlni təliwətkən. Huda mana muxu wasitisi bilən birlə wəqittə, həm Özining adillikini qanaətləndürgən həm hər bir adəmnı Özining rəhımdillikigə mænggülik erixələydiğan qıloqan. Huda Öz Kalami boləqan Məsihning mukəmməl qurbanlıqini qəbul qıloqan».

Bundak qüxəngə bizning Məsihning ölümidə wə tirilixidə Uning bilən bir qılinoqanlığımızni kərsitdiğan, təwəndiki ayət bilən obdan maslixidu: —

2:12

«Xuning bilən təng qəmüldürülüxtə dəpnə qılinoqansilər; silər yənə Uni ölümdin tirlidürgən Hudaning wujudunglarda ixləydiğanlığıqə ixəng bəqlax bilən Uning bilən təng tirilgənsilər».

«Qəmüldürülüş» toqruluk

«Qəmüldürülüş» toqruluk «Əfəsusluklarqə»diki «qoxumqə söz»imizni kəring. İxinimizki, «qəmüldürülüş», yəni suqə qəmüldürülüş, Huda insanqə bekitkən «Mukəddəs Rohning hayatiqə» təxna-tilək yolidur. Demək, qəmüldürülüşning əzi adəmnı kütquzmaydu; ləkin u arqılık biz Hudaning Mukəddəs Rohqə qəmüldürülüşkə, mænggülik hayatiqə tolduruluxkə boləqan təxna-tilikimizni Huda aldida bildürələymiz. «Rosullarning Paaliyətliri», 2:38-42ni kəring. Suqə qəmüldürülginimizdə təwəndiki ixlar boluxi kərək: —

(1) Biz yurt aldida, jamaət aldida, pütkül aləmdiki pərixtilər wə barlıq jin-xəytanlar aldida wə Hudaning Özining aldida əzimizning Məsihkə bəqlanoqan etiqadimizni oquq ipadiləymiz wə etirap qilimiz.

(2) Əysa Məsihning ölümünü gunahimizning kəqürüm qilinixining birdinbir yoli dəp etirap qilimiz.

(3) Biz uning arqılık towa qiliximizni ipadiləymiz. «Kona hayat»imizning Huda aldidiki ərziməslikini, «dəpnə qilix»i kərəklikini etirap qilimiz (demək, qəmüldürülüş «kona mən»ning dəpnə murasimidur).

(4) Hudaning «yengi hayat» toqruluk wədisigə qarap, ixəng bilən Hudadin bizgə yengi hayat, yəni mænggülik hayat elip keldioqan Mukəddəs Rohingni təkdım qıloqaysən dəp jiddiy iltija qilimiz.

(5) Biz qəmüldürülüşni jamaətning məlum bir əzasining qolida qəbul qıloqinimizda, Hudaning Öz jamaitigə munasiwətliklikimiz, xundakla jamaətning bir-birigə mohtajlıqini wə bir-birigə boysunux kərəklikini etirap qilimiz.

2:14

«Bəlgilimilərdə əz iqiğə elinoqan üstimizdin ərz qilidioqan, bizni əyibləydiğan pütüklərni eqürüp taxlidi; U ularni bizdin neri qildi, krestkə mihlatquzdi».

Pawlus bu əjayib ayətlərdə (10-15) Məsihning Öz həlki üqün kresttə mihlinip ada qıloqanlirining barlıqini bir-birləp təhlil qilidu. Muxu yərdə okurmənlərnin birinqi soali «Bu **«bəlgilimilərdə əz iqiğə elinoqan üstimizdin ərz qilidioqan, bizni əyibləydiğan pütüklər»** degən nemə?» boluxi mumkin.

«Kolossiliklarga»

Grek tilidiki «püttüklər» degənni ipadiligən «heirgrafon» degən söz əsl «kərznamə» degən məninə bildürdü. U tiloğa aloqan «bəlgilimilər» bolsa xübhəsiszki, Təwrat qanunidiki kəp tərəplimilik bəlgilimilərdur. Adəttə Pawlus bu bəlgilimilərnə kərsətkinidə, pəkət Yəhudiylaroğa kəratiloqanlarnə kəzdə tutidu; əmma muxu yərdə «bəlgilimilər» xübhəsiszki, «Rim.» 8:4də bayan kilinoqan «**qanundiki həqqaniy tələplər**» dəp ataloqan əmrlərnə öz iqigə alidu. Bu bəlgilimilə kəpligən gunahlırimizni pax kilip, bizni noqup ərz qiloquqi qoldək, yaki bolmisa bizni sanjixkə təyyarlanoqan qiliq, yaki tegixlik boləqan əlüm jazasini bəkitixkə təyyarlanəqan mihlardək turidu. Əmma buning ornida Məsih bu ərz qiloquqi mihlardək bəlgilimilərnə Əz xəhsigə kəritip, bularning jazasini Əzigə kəratı. Bu jazani U Əzi kətürdi; wə xundək kilip bu bəlgilimilə «krestkə mihlanəqan» həlida kəldi — ularning jaza küqliri tügəp boldi, ularda etikəd qiloquqi bizlərgə həqəqandək ərzlər qəlmidi. Həmdusana!

Rim imperiyəsidi ki kona bir adət boyiqə, kərz təligəndin keyin, kərznamə üstigə grek hərpi «hay»ning qong yezilixi (X) sizilatti. Oqurmənlərgə enikki, bu hərpi krest xəklidə idi. Məsih hər birimizni dozahkə əwətidioqan kərznamini jıjap taxlioqandur!

2:15

«U həkūmdarlardin wə hokukdarlardin olja elip, kresttə ularni rəsua kilip ularning üstidin təntənə bilən qəlibə kildi».

Məsih bu yaman rohlər boləqan həkūmdarlardin nemini «olja» aloqan dəp sorisək, jawab xübhəsiszki, «Əzigə etikəd baqlioquqlarni olja aloqan». Qünki Uningəy etikəd baqlioqinimizda hərəkəndək yaman rohlərnə hojayinlikidin yaki Xəytanning ilkidin kutulimiz. Əzini Məsihgə tapxuroqan hər bir kixining jin-xəytanlardin qorkuxining həqəqandək həjiti yoxtur wə xundəkla u «yaman rohlərnə rənjitməy ular razi kilinsun» degəndək tügiməs ixlardin halas boldi. Huda bizni Əz padixahlıqəyə yətkəp Əzi bizgə igidarqilik kilidu. Xuning bilən biz yaman rohlərnə ilkidin pütünləy kutulduq. Hudaəyə boysunup yürsək rəzil boləquqi bizgə tegəlməydu; u bizgə hujum kilsə uning bilən qarxilixix hokukimiz bolidu; qünki qəlibiyətni Məsih allıqəqan kəzandi!

Biz Məsihning krestkə mihlinixini Xəytanning kutritixliri wə ezitkulukı bilən insanlar (satqun Yəhuda İxkarıot, Yəhudıy bax kəhınlar, Rimlik waliy Pilatus wə Rimlik ləxkərlər) tərəpidin yürgüzülgən dəp qūxinimiz. Yaman rohlərnə məksiti xübhəsiszki, Məsihni yökıtxıtxın ibarət idi; əmma ix ularning oylioqinidək qıqmidi («1Kor.» 2:8ni kərüng). Uni kresttə yökıtxıtxının ornida, əksiə ular pəkətlə Hudaning mənggülik məksət-muddialirini ada kilip, Məsihni pütkül insaniyətnə gunahlırini toluk kətürgüqi kildi, halas. Məsihning əlümidə boləqan qəlibiyiti Uning tirilixi bilən ispatlinidu; xuningdək yaman rohlərnə qəlibilik təntənəsinəy ornioqə, əksiə ularning Hudaəyə qarxi isyan kətürgənliki, Hudaning məhrigə ixənməslikidə boləqan əhmikəniliki oquk rəsua kılınip, ularning olja-igilikliri (yəni, ixəngən bizlər) tartiwelindi.

2:17 «Kələngə wə jisim»

«Bu ixlər bolsa bir kələngə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur!»

Bu kərüniuxtə addiy boləqan bayanda təlimatnəy xunqə zor baylıqliri bizgə ayan kılınip eqip berildi! Bu ix üstidə əstayidil oylanoquqi üqün Məsihning xunqə kəp xərepliri ayan kılınidu!

«Kolossiliklarga»

Bu bayandin kerimizki, Təwrattiki barlik bəlgilimilər qanqilik inqika boluxidin kət'ynəzər, ularning hərbi təpsilatlıri Məsihni, Uning xan-xəraplırini, Uning qurbanlıqini, Uning bolidiqan həlk-jamaitini, Uning qilidiqan barlik ixlirini kərsitidiqan birhil bexarəttin ibarəttur. Səhīpə qəklimi boləqəqka, muxu yərdə inqikiləp təhlil qilalmiduk. Xübhəsiszki, bu bəlgilimilərnin kəp təpsilatlırining əhmiyiti dəsləptə müjməl kərūnidu; əmma ularning hərbi üstidə iman-ixənq wə əstayidillik bilən izdəngüqilər üçün ahiri ularning bexarətlilik, sirlik əhmiyətli kəp jəhətlərdə eqip berilidu, dəp ixinimiz.

Bu ixlərqə misal bilən hulasə qilayli. Ailingizgə uzundin beri yar-yələk bolup kəlgən əmma silər kərūp bəkmioqan, xirəm tuəqjiningiz boləqan mēhriban bir təəqjiz bar dəp eytayluq. Bu təəqjizning yūksək abruyi wə namidin paydilinix üçün uning saləhiyigə kirwaləqan kəp dūxmənli bar bolidu. Xunga əldəməliklikning əldini elix wə uning bilən kərūxkəndə tonuwelix üçün u rəssəmqə əzining rəsimini sizdurup silərgə əwitidu. Xübhəsiszki, bu rəsim əyingizdə hērmətlilik orunda esiklik turidu; silər təəqjizlər kəlsə hēqkəndə hətəlik bolmisun dəp uningə pat-pat qaraysilər; wə yənə bəlkim uning bilən didarlıxıqka, kəp iltipətli üçün rəhmət eytix küninik kəlixigə tēxna bolup uning yoliqə təlmürup qaraysilər. Bu intizər boləqan kün yetip kəlip, təəqjizlər silər bilən billə turəqanda, bu rəsim pəkət ikkiləmqi rol oynaydu, halas; xübhəsiszki, silər rəsimi yənə ətiwarlıysilər, əmma uning hāzır kərīki bolmaydu. «Məsihning rəsimi» boləqan Təwrattiki bəlgilimilər buningə ohxəttur. Biz yēgi əhdinik jəwhiridə yaxiəqan bolsəq, kəlbimizgə Məsihning muhəbbiti yetip, gunəhning ilkidin kutquzəqanda, bəlgilimilər kərəkəsis bolup qalidu. Biz bəlgilimilərnin səyūmlük Məsihimizni xunqə yaxhi əks əttürup U toəqruluk bexarət bərgənlik üstidə qongqur oyliximiz mumkin, əlwəttə; əmma hāzır bu Xəhsning Əzi biz bilən billidur!

Xunga Pawlus xuni eytiduki, Məsihni qəbul qiləqan hərkimning Təwrattiki bəlgilimilərgə həjiti yəqtur; u əlləqəqan pak-mukəddəs wə muhəbbətlilik həyat ətküzūxkə bəxliəqandur.

3:4

«Əmma həyatimiz boləqan Məsih əxkariləqan qəqda, xuan silər Uning bilən billə xan-xərpə əxkariləqan bolisilər»

Rosul Pawlusning bu bayani Məsih bu zeminqə qəytip kəlgəndə yūz beridiqan ixlarning qisqə bir yiqindisidur.

Biz Mukəddəs Kitəbtiki bu toəqruluk bəzi bəxə bayənlərqə boləqan qūxənqimiz boyiqə bolidiqan ixlarning tərtipi bəlkim təwəndikidək bolidu: —

(1) Məsih əsməndin zeminqə qūxūxgə bəxliəqinidə, u zor əwəzə Hūdāning zemində turuwətkən bərlük mukəddəs bəndilirini Əzigə qərkiridu; Uning bu qəttik towlixi bilən Məsihdə əlgən kixilər tirildürūlidu wə zemində tirik qələqan ixəngüqilər bilən birləktə Məsih bilən uqrixıqka həwəqə uqurūlidu («1Tes.» 4:16).

(2) Bu uqrixıxtə mukəddəs bəndilərnin bərlük qiləqanli «Məsihning sorəq təhti»ning əldidə əlqəmlinip bəhəlinidu («2Kor.» 5:10)

(3) İxəngüqilərnin hərbi əz kəzi bilən Məsihni kərgəndə, iq-wujudidə Uningə ohxəq mukəmməl pəzilətlilik, muhəbbətlilik, pak-mukəddəs boluxqə pütūnləy əzgərtididu. İqidiki bərlük gunəhliri mēnggü ərkidə qalidu. Būndəq əzgərtilix əttə təwlinıxqə ohxiəqini bilən, bu ət əjayib

«Kolossiliklarga»

tilsimat bir ot, yəni Əysa Məsihning muhəbbətlik oti bolidu; uningda heçqandak gunahning kelixi mumkin əməs («Pənd.» 20:8 «**Padixah adalət təhtidə olturoqanda, həmmə yamanlikni kəzi bilən qoqlaydu**»).

Xu qaojda ixəngüqilərnəng sirtki kıyapiti, tirilixtə kəndək tənəgə igə bolidiqanliqi bolsa, bu tehi bir sirdur. Pawlus muxu yərdə kıyapiti intayin xan-xərəplik, yaki «xan-xərəptə» bolidu, dəydu («1Kor.» 15:21-23, 35-38, «1Yh.» 3:2-3nimu kəring).

(4) Gərqə Hudaning milyonliqan həlki wə ularning barliq əmürlük ixliri bu wəkəgə munasiwətlik bolsimu, bu dunyadi ki waqitka nisbətən bu ixlarning həmmisi «bir dəkikidə, kəzni yumup aqquqə» yüz beridu («1Kor.» 15:52).

(5) Məsih andin Əz həlkini billə elip yər yüzigə kaytip qüxidu. Uning xan-xəripi ulardimu kərinidu, Uning ularda boləqan xan-xəripi tüpəylidin pütkül jaħan Uningə ibadət kilidu («2Tes.» 1:7-10ni wə Pawlusning muxu 3:4-ayəttiki səzni kəring).

(6) Israillarning həmmisi nijat tapidu («Rim.» 11:26-27).

(7) Məsih Israilni ularəqə hujum kilidiqan barliq əl-yurtlardin kutkuzidu («Zək.» 12-bab). Uning puti U əslidə asmanəqə karap kətürülgən Zəytun teqəning üstidə kayta turidu («Zək.» 14:1-4). Xu waqitka Israiləqə hujum kiləqanlarning kəpi baxka əlgənlər bilən billə ahirki sorəqni kütüx üqün xu həman təhtisaraəqə qüxürüliidu.

(8) Məsih zeminda 1000 yıl həküm süridu, Israil həlki Uning yər yüzidiki wəkili bolidu.

(9) 1000 yildin keyin ahirki sorəq bolidu (kıyamət küni).

Bu uluq ixlarning baxka bəzi jəhətliri toqrisida «Yoel»diki «qoxumqə səz»imizni kəring.

3:12 Injilda kərsitilgən «məminlik»ning mənisi

Təwrat wə Injilda «məminlik» yaki «yuwax məminlik» degən səzning ixlitilixning tolimu alaħidə mənisi bar. Məsih Əysa «**Mubərək, yawax-məminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur**» dəp təlim bərdi («Mat.» 5:5). Hudaning padixahlıkida məmin kixi əzidin küqlük baxka birsi aldida kərkunqtin yol koyidiqan kixi əməs. U bəlki Hudaning Əzigə təkdım kiləqan wədilirini insanning küqidin ziyadə yukiri, ziyadə üstün dəp bilidu; xundakla Hudaning wədilirini əməlgə axurux üqün «muxu dunyadikilər tutqan yollar», yəni zorawanlik, talax-tartix, jedəl-uruxlarni ixlitixtin kəl üzgən kixidur. Baxqılar bilən uruxux, jedəllixix Hudaning yolliri əməs, Huda Əz adəmlirining «əz həqıqliri»əqə erixixi üqün, xularni ixlitixkə yol koymaydu.

Buningəqə həm Təwrat həm Injildin yüzligən misal kəltürələyttuk, əmma üq misal kupayə dəp qaraymiz: —

(1-misal) («Yar.» 13-bab). İbrahımning padıqiliri bilən Lutning padıqiliri padilirining intayin tez kəpəygənlikidin, jənubiy Pələstindiki yaylaqlarda bir-birigə sokuluxup ketixkənidi. Huda allıqəqan İbrahımoqə, muxu barliq zeminni «**Sanga wə əwladliringəqə təkdım kilimən**», dəp wədə kiləqan bolsimu (12:7), əmma İbrahım Lut (imanning ixlirini anqə quxənmigən bir adəm)kə: «Bu zemin meningki, qünki Həmmigə Qadir uni manganə wədə kildi» demidi. U bəlki Lutqə: «**Mana, zemin aldingda turidu; sən kaysi tərəpni halsang xu yərgə berip olturaklaxqin**;

«Kolossiliklarga»

mən baxqa tərəpni elip xu yərdə turimən» dedi. Mana bu məminlikur!

Lut intayin munbət İordan jilojisini talliwelip xu yərgə berip turdi. U katkəndin keyin Huda İbrahimoja yənə söz kilip Öz wədisini təstiklap: **«Ximalni, jənobni, xərkni, qərbni obdan kərüp bak; muxu zeminning həmmisi seningki bolidul!»** dedi. Keyin, Huda jazalirini İordan jilojisidiki xəhərlər üstigə qüxürgəndin keyin Lut wə əwladliri İordan dəryasining qət tərripigə kəqüp hazırkı «İordaniya» degən dələtning zeminidə olturaklasti. İbrahımning əwladliri bolsa Kanaan (Pələstin)ning barlıq zeminioja mirashor boldi.

(2-misal) Musa pəyoqəmbər bir qetim Hərun wə Məryəm tərripidin **«Sən Hudaning buyruqi bilən əməs, bəki baxbaxtaklıq bilən özüngni qong kilip İsrail həlkigə yetəkqi boluwalding»** dəp ərz kilindi. Əmma Musa pəyoqəmbər heq talaxmay ündemidi. Muxəddəs Kitabta uning toqruluk: **«Musa degən intayin məmin, yər yüzidilərnin həmmisidin məmin idi»** dəp hatiriləngəndur. Xuning bilən u Hudaning pat arida özini aqlap, uning yetəkqilikini təstiklaydioanlikini obdan bilip, jedəlləxmidi; wə dərwəkə Huda uzun ətəmay roxən həlda xundak kildi. «Qəl.» 12:1-15ni kərüng.

(3-misal) Dawut pəyoqəmbər səbiy bala waqtida, Samuil pəyoqəmbər Dawutning jəmətidikilərnə yoklap baroqanda uningoja: **«Sən kəlgüsida İsrailling padixahı bolisən»** dəp bexarət bərgənidi. Xu waqtittiki padixah Saul bolsa Hudaoja wapasis həlda həkümranlik sürətti; u pat arida kəngligə Dawutni ɵltürüxnə pükkənidi. Bir küni Saul wə ləxkərliri Dawutni koqıloqanda, dəl Dawut wə adəmliri yoxuruniwaləjan əngkürgə əhwaldin həwərsiz kirip qaldı wə xu yərdə konup kəlixti. Saul wə ləxkərliri uhlawatqanda Dawutka uni ɵltürüxning obdan pursiti qikqanidi. Əmma u xundak kilixni rət kildi; qünki umu Hudaning wədiliri zorawanlik arkilik əməlgə axurulmaydioanlikini bilətti. Saul hayat waqtida Dawutka **«Məndin keyin sən padixah bolisən»** dəp ətirap kıləjan. Saul düxmənlər tərripidin ɵltürülgəndə, Dawut ahirida padixah boldi, əlwəttə.

Səgək okurmənlər Təwrattin, yukirida eytkənlirimizdin sirt boləjan bəzi əhwəllərnə bəkim baykıləjan boluxi mumkin. Bundak alahidə əhwəllər Hudaning İsrailoja tapxurojan, intayin rəzilləxkən məlum əllərgə urux kilix buyruqliridin ibarəttur. Hudaning bundak buyruqlirida boləjan məqsiti bolsa: —

(a) İsraill (wə həttə baxqa əllər)ni bu əllərnin əwjiqə qikqən rəzilliki tūpəylidin buləjinxitin saqlax üqün; bu orunlaxturux Kutkuzəuqi-Məsihdə boləjan toluk nijat dunyaoja kəlgüqə (yəni İnjl dəwrgiqə) waqitlik bir tədbir idi.

(ə) İsrailoja wə baxkıləroja agah boluxi üqün, Əzining barlıq rəzillik üstigə təküdiojan ɵzəpini kərsitidiojan bir misal boluxi üqün idi.

Muxundak urux kilix buyruqlirinin həmmisi Məsiş Öz kəni bilən tüzgən yengi əhdə bilən pütünləy bikar kiliwetildi. Məsihkə baqlənojan etiqadi arkilik əzining gunahlik təbiiti əzgərtilgən kixilər bolsa Hudaning Öz Rohining kəlb-baqlrida turuxioja nesiwiliktur. Muxəddəs Rohning küq-kudriti bolsa adəmnin ətrapida turuwatqan hərəkəndak rəzillikning təsiridin üstündur. Məsihdə boləjan nijat bolsa insanlarning əng pəsəndə adəmlirimu üqündur. Bu toqruluk Pawlusning Timotiyoja eytkən səzligə karang («1Tim.» 1:15-16): —

«Muxu səz ixənglik wə hər adəm uni qəbul kilixi tegixliktur — «Məsiş Əysa gunahkərlərnə kutkuzux üqün dunyaoja kəldi!». Mən gunahkərlər iqidiki əng əxəddiysisidurmən! Ləkin dəl xu

«Kolossiliklarga»

səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar bolqan meni, keyin əzigə etiqad qilip, mənggülik həyatqə erixidiqlanlarqə misal qilip məndə Əzining barliq səwr-təqitini ayan qilixi üqün, manga rəhim-xəpəkət kərsitilgəndur».

3:15

«Məsihning hatirjəmliki qəlbinglelarda həküm sürsun»

Mana bu ayət bizgə Mükəddəs Rəhning intayin əşkatidiqlan bir nəsihəti bolidu. Rəb Əysa Məsih muhlislirioqə: «**Silərgə hatirjəmlik qaldurimən, Əz hatirjəmlikimni silərgə berimən; Mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnin bərginidə əməstur**» dəp wadə qiloqan («Yh.» 14:27). «Bu dunya» kəp nərsilərnə beridu, əmma berilgən nərsilər hərdəim oquq yaki yoxurun xərtlərgə baqlıq bolidu. Bundaq bir «sowəqət» berilginidə yaki yardım qilinoqanda, kəlgüsida bu «sowəqət»ning ornioqə baxqə bir nərsə qayturuluxi kerək bolidu. Xundaq bolqanda, Mükəddəs Kitabta deyilgəndə bu həkəkiy bir «sowəqət» bolmaydu, qünki hərdəim uningə yoxurun baqə esiklik turidu. Əmma Hudaning sowəqətliri bolsa «oquq qolluq bilən ihtiyarən berilgən» — Ularda heqkəndə yoxurun xərtlər yəqtur («1Kor.» 2:12).

Məsih Əysa bu wədisini qiloqandin beri hər bir ixəngüqidə «əz wujudumning əng qongqur yeridə hatirjəmlik turidu», dəydiqlan qimmətlik guwahliqə bolidu. Əmma bəzi wəqitlarda bu hatirjəmlik buzulidu yaki bizdin elip ketilidu. Xundaq bolqanda, səwəbini izdiximiz kerək, wə hərdəim əzimizdinlə tepilixioqə ixənqimiz kamil. Pawlus muxu səzini Məsihning teni bolqan jamaəttə bir-birini kəqürüm qilix, hər bir munasiwətnin muhəbbət iqidə boluxi kerəklikigə tətbiklaydu (12-14). Biz bir-birimizni kəqürüm qilmisəq, qəlbimizdiki hatirjəmliktin məhrum bolimiz; bu hatirjəmlik Huda bilən bolqan munasiwitimizning qəndəq ikənlikigə bolqan əng enik əlamətlərdin biridur. Əmma kəp baxqə əhwallardimu hatirjəmlik qəlbimizdin kətkənlikini bayqaymiz. Muxundaq əhwallarda səmimiyy izdəngüqilər üqün hatirjəmlikning kətkənlikining səwəbini tepip qikix hərgiz təs əməs; bəlkim biz baxqə birsigə uwal qiloqan, biadil bir səz eytqan, yaloqan gəp qiloqan, məlum bir nərsəni oqrilqan; yaki bəlkim Hudaning səzigə ixənəməslik, yaki U enik mən'i qiloqan bir ixni qiloqan boluximiz mumkin; bəzi əhwalda biz məlum bir ixni qilixni qərar qiliximiz bilən (bu ixning əzidə heqkəndəq «həramliq» bolmisimu), bu ix toqrulux oylanqanseri Hudaning hatirjəmliki bizdin tasadiyyi qeqip ketidu. Muxundaq əhwalda: «**Məsihning hatirjəmliki qəlbinglelarda həküm sürsun**» — Məsihning hatirjəmlikini həmmə ix-hərikitimiz üstidin «toqra» yaki «toqra əməs» dəp həküm qikəroquq boluxqə yol qoyup, ixlirimizni toqrilisəq, Uning hatirjəmliki qaytip kelidu; xundaq qilip biz nuroqunliqlan bala-qəzadin qutulimiz, keyinki kəpligən puxayman-həsərtlərdin saqlinip qəlimiz.

4:6

«**Silərnin gəp-səzliringlar hərdəim mehir-xəpəkət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə qəndəq jawab berixni bilisilər**»

Oqurmənlər bəlkim rosulning bu gepidiki «tuz»ning nemini kərsətkənlikigə qiziqqan boluxi mumkin. Xühşisizki, u bu yərdə Rəb Əysaning Əz muhlislirioqə eytqan: «**Silər yəz yüzining tuzidursilər... silər dunyaning nuridursilər...**» degən səzlini kəzidə tutidu («Mat.» 5:13-14). İnsanlar üqün tuzning bəlkim üq qong paydilik yeri bar: —

«Kolossiliklarga»

- (1) Ax-taamoja tām koxux;
- (2) Gəx, kəktatlarni sesip, qirip ketixtin saklax;
- (3) Zedə-yarilarni yukumlinix, buzuluxtin saklax.

Rəb Əysaning (wə Pawlusning) səzliridə bu üq mənə kəqmə həlalda kollinilojan. Hudaning həmrahlıqıda yaxiojan kixining «təmlik həyati» bardur; u ətrapidiki kixilərnimu Hudani tonuxka aq-təxna kilixi mumkin. Uning durus, diyanətlik hərəkətliri wə həkkanıy kıləjanlırı jəmiyəttə qiritidiojan təsirlərgə tosaloju bolidu. Wə gunahning təsirliri insanning wijdanıoja yukturulojan bolsa uning səzliri bəlkim yarioja sürülgən tuzdək nəxtərdək sanjilidu; əmma bu səzlərnıng sanjixini qəbul kıləjan bolsa undakta xipa elip kelidu. Xuningdək etiqadqılarnıng səzliri tetiksiz əməs, bəlkı təmlık boluxı, tuzdək wıjdannı eqıxturıdıojan boluxıoja toqra kelidu. Bunday səzlər «**mehir-xəpkət bilən**» eytiləjan bolsa adəmnıng gunahını bekitküqi bolmaydu, bəlkı Hudanıng muhəbbitini, gunahlardın kütquzulıdıojan nıjatlık yolınıng barlıqını daim puritip turıdıojan bolidu.